

Under piletræet

Eggen er meget nøgen nede ved Køge, byen ligger jo rigtignok ved stranden, og det er altid kønt, men der kunne dog være kønnere end der er: Rundt om flad mark, og langt er der til skoven, men når man er rigtig hjemme et sted, så finder man dog noget kønt, noget man på det dejligste sted i verden siden kan længes efter! Og det må vi også sige, at i udkanten af Køge, hvor et par små fattige haver strækker sig ned til den lille å som løber ud i stranden, kunne der være ganske yndigt ved sommertid, og det fandt især de to små nabobørn, Knud og Johanne, som legede her og krøb under stikkelsbærbuskene ind til hinanden. I den ene have stod en hyld, i den anden et gammelt piletræ, og under det især legede de børn så gerne, og dertil havde de lov, skønt træet stod lige tæt ved åen, hvor de let kunne falde i vandet, men Vorherre har øje på de små, ellers så det slemt ud. De var også meget forsigtige, ja, drengen var en sådan kujon for vandet at det var ikke muligt ved sommertid at få ham ud i stranden, hvor dog de andre børn så gerne ville gå at pjaske. Han blev skammet ud for det, og det måtte han tåle. Men så drømte naboens lille Johanne at hun sejlede i en båd på Køge Bugt, og Knud gik lige ud til hende, vandet nåede ham først til halsen, og så gik det ham helt over hovedet. Og fra det øjeblik af at Knud hørte den drøm, tålte han ikke længere at man kaldte ham en kujon for vandet, men henviste bare til Johannes drøm; den var hans stolthed, men i vandet gik han ikke.

De fattige forældre kom jævnlig sammen, og Knud og Johanne legede i haverne og på landevejen, som langs med grøfterne havde en hel række piletræer, og de var ikke kønne, de var så forhuggede i kronen, men de stod jo heller ikke til stads, men for at gøre nytte. Dejligere var den gamle pil i haven, og under den sad de mangan god gang, som man siger. Inde i Køge er der et stort torv, og ved markedstid stod der hele gader af telte med silkebånd, støvler og alt muligt. Der var en trængsel og sædvanligvis regnvej, og da mærkede man dunsten af bondekoster, men også den dejligste lugt af honningkager, der var en hel bod fuld, og hvad der var det prægtigste: Manden som solgte dem, indlogerede sig altid i markedstiden hos den lille Knuds forældre, og så vankede der naturligvis en lille honningkage, hvoraf Johanne også fik sit stykke, men hvad der næsten var endnu meget mere, honningkagehandleren vidste at fortælle historier, og det næsten om enhver ting, selv om sine honningkager. Ja, om disse fortalte han en aften en historie som gjorde et så dybt indtryk på de to børn at de aldrig siden glemte den, og så er det vel bedst vi også hører den, især da den er kort.

»Der lå på disken to honningkager,« sagde han, »den ene havde skikkelse af et mandfolk med hat, den anden som en jomfru uden hat, men med en klat bogguld på hovedet. De havde ansigt på den side som vendte opad, og der skulle man se dem og ikke på vrangen, der skal man aldrig se noget menneske. Mandfolket havde en bittermandel til venstre, det var hans hjerte, jomfruen var derimod bare honningkage. De lå som prøver på disken, de lå længe, og så elskede de hinanden, men den ene sagde det ikke til den anden, og det må man når det skal blive til noget.

»Han er et mandfolk, han må sige det første ord,« tænkte hun, men ville dog være fornøjet med at vide at hendes kærlighed blev gengældt.

Han var nu mere glubende i sine tanker, og det er altid mandfolkene. Han drømte han var en levende gadedreng og ejede fire skilling, og så købte han jomfruen og åd hende.

Og de lå dage og uger på disken og blev tørre, og hendes tanker blev finere og mere kvindelige: »Det er mig nok at jeg har ligget på disk med ham,« tænkte hun, og så knækkede hun i livet.

»Havde hun vidst min kærlighed, så havde hun nok holdt noget længere,« tænkte han.

Og det er historien, og her er de begge to!« sagde kagehandleren. »De er mærkelige ved deres levnedsløb og den stumme kærlighed der aldrig fører til noget. Se, der har I dem!« og så gav han Johanne mandfolket, som var hel, og Knud fik den knækkede jomfru. Men de var så betaget af historien at de ikke nænnede at spise kæreستefolkene.

Næste dag gik de med dem ind på Køge kirkegård, hvor kirkemuren er overgroet med det dejligste vedbendgrønt der vinter og sommer hænger som et rigt tæppe over muren. Og de stillede honningkagerne op i det grønne i solskinet og fortalte for en flok andre børn historien om den stumme kærlighed som ikke duede til noget, det vil sige kærligheden, for historien var yndig, det fandt de allesammen, og da de så hen på honningparret, ja, så var der en stor dreng der – og det var af ondskab – havde spist den knækkede jomfru. Børnene græd derover, og siden – og det var vistnok for at det stakkels mandfolk ikke skulle være ene i verden – så spiste de ham med, men aldrig glemte de historien.

Altid var de børn sammen ved hyldebusken og under piletræet, og den lille pige sang med sølvklokkeklar stemme de yndigste sange. I Knud var der ikke tone skabt, men han kunne ordene, og det er altid noget. Folk i Køge, selv isenkræmmermadammen, stod stille og hørte på Johanne. »Det er en sød røst den lille unge har!« sagde hun.

Det var velsignede dage, men de varer ikke ved altid. Naboerne skiltes ad; den lille piges mor var død, faren skulle giftes inde i København, og der kunne han få en levevej. Han skulle være bud et sted, det skulle være et meget indbringende embede. Og naboerne skiltes ad med tårer, og børnene især græd, men de gamle lovede at skrive hinanden til i det mindste en gang om året. Og Knud kom i skomagerlære, de kunne jo ikke lade den lange dreng længere gå og drive. Og så blev han konfirmeret!

O, hvor gerne ville han på den højtidsdag have kommet til København og set lille Johanne, men han kom ikke, og aldrig havde han været der, skønt den kun ligger fem mil fra Køge. Men tårnene havde Knud set over bugten i klart vejr, og på konfirmationsdagen så han tydeligt det gyldne kors skinne på Frue Kirke.

Ak, hvor tænkte han på Johanne! Mon hun huskede ham? Jo! – Ved juletid kom der brev fra hendes far til Knuds forældre, det gik meget godt i København, og en stor lykke ville blive tildelt Johanne ved hendes kønne stemme. Hun var ansat ved komedien, den de sang i, og lidt penge fik hun allerede derfor, og af disse sendte hun de kære nabofolk i Køge en hel rigsdaler til fornøjelse juleaften. De skulle drikke hendes skål, og det havde hun selv med egen hånd tilføjet i en efterskrift, og i den stod: »venlig hilsen til Knud!«

De græd allesammen, og det var jo dog så fornøjeligt det hele, men det var af glæde de græd. Hver dag havde Johanne været i hans tanker, og nu så han at *hun* også tænkte på ham, og alt som det nærmede sig at han skulle blive svend, des klarere stod det for ham at han holdt så meget af Johanne, og at hun skulle blive hans lille kone, og så spillede der ham et smil om munden, og han trak endnu raskere i rispen mens benet spændte mod spandremmen.

Han stak sylen helt ind i den ene finger, men det gjorde ikke noget. Han skulle rigtignok ikke være stum som de to honningkager, den historie var ham meget til lærdom.

Og så blev han svend, og ranslen snøret. Til København skulle han da endelig for første gang i sit liv, og han havde allerede der en mester. Nå, hvor Johanne ville blive overrasket og glad. Hun var nu sytten år, og han var nitten.

Han ville allerede købe i Køge en guldring til hende, men så betænkte han at man vist fik dem langt kønnere i København. Og så blev der taget afsked med de gamle, og rask i efterårstiden gik han på sin fod i regn og rusk. Bladene faldt af træerne, våd til skindet kom han til det store København og til sin nye mester.

Førstkommende søndag ville han aflægge besøget hos Johannes far. De nye svendeklæder kom på, og den nye hat fra Køge, den klædte Knud så godt, før havde han altid kun gået med kasket. – Og han fandt huset som han søgte, og kom de mange trapper op. Det var ganske til at blive svimmel over hvorledes menneskene var stillet oven på hinanden her i den vildsomme by.

Ganske velhavende så der ud inde i stuen, og venligt tog Johannes far imod ham. For madammen var han jo en fremmed en, men hun gav ham hånden og kaffe.

»Det vil fornøje Johanne at se dig!« sagde faren, »du er jo blevet et meget net menneske! – Ja, nu skal du se hende! Ja, det er en pige jeg har glæde af og får mere, med Guds bistand! Hun har sit eget kammer, og det betaler hun os for!« og faren selv bankede ganske høfligt på hendes dør, ligesom om han var en fremmed mand, og så trådte de ind – nej, hvor der var nydeligt! Der var bestemt ikke sådan et kammer til i hele Køge, dronningen kunne ikke have det yndigere! Der var gulvtæppe, der var gardiner lige ned til jorden, en virkelig fløjsstol og rundt om blomster og skilderier og et spejl som man var færdig ved at løbe lige ind i, det var lige så stort som en dør. Knud så det alt sammen på en gang, og så dog kun Johanne, hun var en voksen pige. Ganske anderledes end Knud havde tænkt sig hende, men meget dejligere! Der var ikke en jomfru i Køge som hun, og hvor var hun fin! Men hvor så hun underlig fremmed på Knud, dog kun et øjeblik, så fløj hun hen imod ham ligesom om hun ville kysse ham. Hun gjorde det ikke, men hun var lige ved det. Jo, hun var rigtignok glad ved at se sin barndoms ven! Stod ikke tårerne hende i øjnene, og så havde hun så meget at spørge og tale om, lige fra Knuds forældre til hyldetræet og piletræet, og dem kaldte hun Hyldemor og Pilefar, ligesom om de også var mennesker, dog det kunne de da lige så godt gælde for, som honningkagerne kunne det. Om dem talte hun også, om deres stumme kærlighed, hvorledes de lå på disken og gik i stykker, og så lo hun så hjerteligt – men blodet brændte Knud i kinderne, og hans hjerte slog stærkere end ellers! – Nej, hun var slet ikke blevet storagtig! – Hun var også skyld i, mærkede han nok, at hendes forældre bad ham blive der hele aftenen, og hun skænkede teen, og hun selv bød ham en kop, og siden tog hun en bog og læste højt for dem, og det var for Knud ligesom om netop dét hun læste, var om hans kærlighed, det passede så ganske på alle hans tanker. Og så sang hun en simpel vise, men den blev ved hende til en hel historie, det var som om hendes eget hjerte strømmede over deraf. Jo, hun holdt bestemt af Knud. Tårerne løb ham ned over kinderne, han kunne ikke gøre derfor, og han kunne ikke sige et eneste ord, han syntes selv at han var meget dum, og dog trykkede hun ham i hånden og sagde: »Du har et godt hjerte, Knud! Bliv altid som du er!« Det var en mageløs aften, den var slet ikke til at sove på, og Knud sov heller ikke. Ved afskeden havde Johannes far sagt: »Ja, nu glemmer du os vel ikke ganske? Lad os se at du

ikke lader hele vinteren gå hen før du ser til os igen!« – og så kunne han jo godt komme på søndag! Og det ville han. Men hver aften, når arbejdet var endt, og de arbejdede ved lys, gik Knud ud i byen. Han gik hen gennem gaden hvor Johanne boede, så op til hendes vindue, der var næsten altid lys, og en aften så han ganske tydeligt skyggen af hendes ansigt på gardinet; det var en dejlig aften! Mesters madam syntes ikke om at han altid om aftenen skulle på farten, som hun kaldte det, og hun rystede på hovedet, men mester lo: »Det er et ungt menneske!« sagde han.

»På søndag ses vi, og jeg siger hende det, hvordan hun er i mine tanker, og at hun må blive min lille kone. Jeg er rigtignok kun en fattig skomagervend, men jeg kan blive mester, i det mindste frimester, jeg skal arbejde og stræbe –! Ja, jeg siger hende det, der kommer ikke noget ud af den stumme kærlighed, det har jeg lært af honningkagerne!«

Og søndagen kom, og Knud kom, men hvor uheldigt! De skulle alle ud, de måtte sige ham det. Johanne trykkede hans hånd og spurgte: »Har du været henne på komedien? Der må du engang! Jeg synger på onsdag, og har du da tid, så vil jeg sende dig en billet. Min far ved hvor din mester bor.«

Hvor det var kærligt af hende! Og onsdag middag kom der også et forseglede papir uden ord, men billetten lå deri, og om aftenen gik Knud første gang i sit liv i teatret, og hvad så han – ja, han så Johanne, så dejlig, så yndig. Hun blev rigtignok gift med en fremmed person, men det var komedie, noget de forestillede, det vidste Knud, ellers havde hun heller ikke nænnet at sende ham billet til at se derpå. Og alle folk klappede og råbte højt, og Knud råbte hurra. Selv kongen smilede ned til Johanne, ligesom om han også var glad over hende. Gud, hvor Knud følte sig lille bitte, men han elskede hende så inderligt, og hun holdt jo også af ham, og mandfolket må sige det første ord, sådan tænkte jo honningkagejomfruen. I den historie var der meget lagt.

Så snart det blev søndag, gik Knud derhen. Hans tanker var stemte ligesom til altergang. Johanne var alene og tog imod ham, det kunne ikke være heldigere.

»Det er godt du kommer!« sagde hun »nær havde jeg sendt far til dig, men så havde jeg en fornemmelse af at du nok kom i aften, for jeg må sige dig at jeg rejser på fredag til Frankrig, det må jeg at der kan blive noget rigtigt dygtigt af mig!«

Og det var for Knud som om stuen drejede rundt, som om hans hjerte ville gå itu, men der kom ikke tårer i hans øjne, dog var det synligt nok hvor bedrøvet han blev. Johanne så det, og hun var lige ved at græde, »du ærlige, trofaste sjæl!« sagde hun – og så var Knuds tunge løst, og han sagde hende hvor inderligt han holdt af hende, og at hun måtte blive hans lille kone. Og idet han sagde det, så han at Johanne blev ligbleg, hun slap hans hånd og sagde alvorlig og bedrøvet: »Gør ikke dig selv og mig ulykkelig, Knud! Jeg bliver dig altid en god søster som du kan stole på –! Men heller ikke mere!« og hun strøg sin bløde hånd hen over hans hede pande. »Gud giver os styrke til meget når man kun selv vil!«

Da trådte i det samme hendes stedmor ind.

»Knud er rent ude af det fordi jeg rejser!« sagde hun, »vær dog et mandfolk!« og så klappede hun ham på skulderen, det var ligesom de kun havde talt om rejsen og ikke om andet. »Barn!« sagde hun. »Og nu skal du være god og fornuftig som under piletræet da vi begge var børn!« Og det var for Knud som om der var gået et stykke af verden, hans tanke var som en løs tråd, viljeløs for vinden. Han blev, han vidste ikke om de havde bedt ham derom, men venlige og gode var de, og Johanne gav ham tevand, og hun sang. Det var ikke den gamle klang, og

dog så mageløst dejligt, det var til at slå hjertet i stykker ved, og så skiltes de. Knud rakte hende ikke hånden, men hun tog hans og sagde: »Du giver dog din søster hånden til afsked, min gamle legebror!« og hun smilede med tårer, de løb hende ned over kinderne, og hun gentog: »Bror.« Jo, det skulle stort hjælpe! – Det var afskeden.

Hun sejlede til Frankrig, Knud gik på de københavnske sølede gader. De andre svende fra værkstedet spurgte ham om hvad han sådan gik og grubliserede over; han skulle gå på fornøjelse med dem, han var jo et ungt blod.

Og de gik sammen ind på en dansebod, og der var mange smukke piger, men rigtignok ingen som Johanne, og der hvor han troede at glemme hende, der stod hun just lyslevende i hans tanker: »Gud giver styrke til meget når man kun selv vil!« havde hun sagt. Og der kom en andagt i hans sind, han foldede sine hænder – og violinerne spillede, og jomfruerne dansede rundt om. Han blev ganske forskrækket, han syntes han var et sted hvor han ikke kunne føre Johanne med, og hun var med ham i hans hjerte – og så gik han udenfor, han løb gennem gaderne, gik forbi huset hvor hun havde boet, der var mørkt, overalt var der mørkt, tomt og ensomt. Verden gik sin gang og Knud sin.

Og det blev vinter, og vandene frøs til, det var ligesom om alt indrettede sig til begravelse. Men da foråret kom, og det første dampskib gik, da fik han sådan længsel efter at komme bort, langt ud i den vide verden, men ikke for nær ved Frankrig.

Og så snørede han sin ransel og vandrede langt ind i Tyskland, fra by til by, uden rist eller ro. Først da han kom til den gamle, prægtige stad Nürnberg, så var det som om bisselæderet kom ham af skoene, han mægtede at blive.

Det er en underlig gammel by, som klippet ud af en billedkrønike. Gaderne ligger som de selv vil, husene holder ikke af at stå i række. Karnapper med små tårne, snirkler og billedstøtter springer frem over fortovet, og højt oppe fra de underligt stillede tage løber der midt ud over gaden tagrender, formet som drager og langlivede hunde.

På torvet her stod Knud med ranslen på sin ryg. Han stod ved et af de gamle springvand hvor de herlige malmfigurer, bibelske og historiske, står mellem de springende vandstråler. En smuk tjenestepige hentede just vand, hun gav Knud en læskedrik, og da hun havde en hel håndfuld roser, gav hun ham også en af dem, og det syntes ham et godt varsel.

Fra kirken tæt ved brusede orgelet ud til ham, det klang så hjemligt, ligesom fra Køge Kirke, og han trådte ind i den store dom. Solen skinnede gennem de malede ruder, ind mellem de høje slanke piller. Der var andagt i hans tanke, der kom stilhed i hans sind.

Og han søgte og fandt en god mester i Nürnberg, og hos ham blev han og lærte sproget. De gamle grave om byen er forvandlet til små køkkenhaver, men de høje mure står endnu med svære tårne. Rebslageren snor sine reb på det bjælkebyggede galleri hen ad muren ind til byen, og her rundt om fra revner og huller vokser hyldetræer, der hænger deres grene udover de små lave huse nedenfor, og i et af disse boede den mester som Knud arbejdede hos. Hen over det lille tagvindue hvor han sov, hældede hylden sine grene.

Her boede han en sommer og en vinter, men da foråret kom, så var her ikke til at holde ud, hylden stod i blomster, og de duftede så hjemligt, det var ligesom han var i haven ved Køge – og så flyttede Knud fra sin mester og hen til en anden længere inde i byen, hvor der ingen hyldetræer stod.

Det var tæt ved en af de gamle murede broer, lige over en altid brusende lav vandmølle, han her kom på værksted. Udenfor var der kun en rivende flod, der blev indeklemmt af husene, som

alle var behængte med gamle skrøbelige altaner, det så ud som om de ville ryste dem ned i vandet. – Her voksede ingen hyld, her stod ikke engang en urtepotte med en smule grønt i, men lige overfor var der et stort gammelt piletræ, der ligesom holdt sig fast til huset der for ikke at rives bort af strømmen. Det strakte sine grene hen over floden, akkurat ligesom piletræet i haven ved Køge Å.

Jo, han var rigtignok flyttet fra Hyldemor til Pilefar, træet her, især i måneskinsaftener, havde noget hvorved han følte sig:

»– så dansk i sind
i måneskin!«

men det var slet ikke måneskinnet som gjorde det, nej, det var det gamle piletræ.

Han kunne ikke holde det ud, og hvorfor ikke? Spørg pilen, spørg den blomstrende hyld! – Og så sagde han farvel til den mester og til Nürnberg og drog længere bort.

Til ingen talte han om Johanne. Inden i sig gemte han sin sorg, og sær betydning lagde han i historien om honningkagerne; nu forstod han hvorfor mandfolket dér havde en bitter mandel til venstre, han havde selv en bitter smag deraf, og Johanne, som altid var så mild og smilende, hun var bare honningkage. Det var som om remmen fra hans ransel snørede ham så at det var svært at trække vejret, han løsnede den, men det hjalp ikke. Verden var kun halv uden om ham, den anden halvdel bar han inden i sig, sådan var det!

Først da han så de høje bjerge, blev verden ham større, hans tanker vendte udad, han fik tårer i sine øjne. Alperne syntes ham jordens sammenlagte vinger. Hvad om den opløftede dem, udbredte de store fjer med brogede billeder af sorte skove, brusende vande, skyer og snemasser! »På dommedag løfter jorden de store vinger, flyver mod Gud og brister som boble i hans klare stråler! O, gid at det var dommedag!« sukede han.

Stille vandrede han gennem landet, der syntes ham en græsgroet frugthave. Fra husenes træaltaner nikkede de kniplende piger til ham, bjergtoppene glødede i den røde aftensol, og da han så de grønne søer mellem de mørke træer – så tænkte han på stranden ved Køge Bugt, og der var vemod, men ikke smerte i hans bryst.

Der hvor Rhinen, som én lang bølge, vælter frem, styrter, knuses og forvandles i snehvide klare skymasser, som var det skyernes skabelse – regnbuen flagrer som et løst bånd hen derover – her tænkte han på vandmøllen ved Køge, hvor vandet bruste og knustes.

Gerne var han blevet i den stille Rhinby, men her var så megen hyld og så mange piletræer – og så drog han videre; over de høje, mægtige bjerge, gennem klippesprængninger og hen ad veje, der som svalereder var klinet til stenvæggen. Vandet bruste i dybet, skyerne lå under ham, over blanke tidsler, alperoser og sne gik han i den varme sommervarm – og så sagde han farvel til Nordens lande og kom ned under kastanjetræer, mellem vinhaver og majsmarker. Bjergene var en mur mellem ham og alle erindringer, og således skulle det være.

Der lå foran ham en stor, prægtig stad, de kaldte den Milano, og her fandt han en tysk mester som gav ham arbejde. Det var et gammelt skikkeligt ægtepar han var kommet på værkstedet hos. Og de fik kær den stille svend, der talte lidt, arbejdede des mere og var from og kristelig. Det var også som Gud havde taget den tunge byrde fra hans hjerte.

Hans bedste lyst var imellem at stige op på den mægtige marmorkirke, den syntes ham skabt af sne hjemmefra og formet i billeder, spidse tårne, blomstersmykkede åbne haller. Fra hver krog, fra hver spids og bue smilede de hvide billedstøtter til ham. Oven over sig havde han den blå himmel, under sig byen og den vildtudstrakte grønne lombarderslette, og mod nord

de høje bjerge med den evige sne – og så tænkte han på Køge Kirke med vedbendrankerne om de røde mure, men han længtes ikke, her bag bjergene ville han begravnes.

Et år havde han levet her, det var tre år siden han drog hjemmefra, da førte hans mester ham ud i staden, ikke til Arena for at se kunstberiderne, nej, til den store opera, og det var også en sal der var værd at se. – I syv etager derinde hang der silkegardiner, og fra gulvet, svimlende højt op til loftet, sad der de fineste damer med blomsterbuketter i hænderne, ligesom om de skulle på bal, og herrerne var i fuld stads og mange med sølv og med guld. Der var så lyst som i det klareste solskin, og så bruste musikken så stærkt og dejligt, det var mere pragtfuldt end komedien i København, men der var Johanne dog, og her – ja, det var som en trolddom, gardinet gik til side, og også her stod Johanne i guld og silke med guldkrone på hovedet. Hun sang som kun en Guds engel kan synge, hun trådte så langt frem hun kunne, hun smilede som kun Johanne kunne det, hun så lige på Knud.

Den stakkels Knud greb mesters hånd og råbte højt »Johanne!« men det kunne ikke høres, musikanterne spillede så stærkt på, og mester nikkede dertil: »Javist hedder hun Johanne!« og så tog han et trykt blad og viste at der stod hendes navn, hele hendes navn.

Nej, det var ingen drøm! Og alle mennesker jublede for hende og kastede blomster og krans til hende, og hver gang hun gik, så kaldte de på hende igen, hun gik og kom og atter kom.

Ude på gaden flokkede folk sig om hendes vogn, og de trak den, og Knud var allerforrest og allergladest, og da de kom til hendes prægtigt oplyste hus, stod Knud lige ved vogndøren der åbnedes, og hun trådte ud, og lyset skinnede lige ind i hendes velsignede ansigt, og hun smilede og takkede så mildt, og hun var så rørt. Og Knud så hende lige ind i ansigtet og hun så Knud lige ind i ansigtet, men hun kendte ham ikke. En herre med stjerne på sit bryst rakte hende sin arm – de var forlovede, sagde man.

Og så gik Knud hjem og snørede sin ransel; han ville, han måtte hjem til hylden og pilen – ak, under piletræet! I én time kan man leve et helt menneskeliv!

De bad ham blive, ingen ord kunne holde ham tilbage. De sagde ham at det var mod vintertid, at sneen alt faldt i bjergene, men i sporet af den langsomt kørende vogn – den måtte der jo banes vej for – kunne han gå, med ranslen på sin ryg, støttende sig på sin stav.

Og han gik mod bjergene, op ad dem og ned ad dem. Afkræftet så han endnu ikke by eller hus; det var mod Norden. Stjernerne tændtes oven over ham, hans fødder vaklede, hans hoved svimlede. Dybt nede i dalen tændtes også stjerner, det var som om himlen også udstrakte sig ned under ham. Han følte sig syg. Stjernerne dernede blev flere og flere og altid klarere, de bevægede sig hid og did. Det var en lille by hvor lysene blinkede, og da han forstod det, anstrengte han sine sidste kræfter og nåede dér et ringe herberg.

Et helt døgn blev han her, thi hans legeme trængte til hvile og pleje. Det var tø og slud i dalen. En morgenstund kom her en liremand, han spillede en melodi hjemme fra Danmark, og så kunne Knud ikke længere holde det ud – han gik i dage, i mange dage, med en hast som gjaldt det at komme hjem før de allesammen døde der – men til ingen talte han om sin længsel, ingen kunne tro han havde hjertesorg, den dybeste man kan have, den er ikke for verden, den er ikke morsom, den er ikke engang for vennerne, og han havde ingen venner! Fremmed gik han i fremmed land, hjemad, mod Norden. I det eneste brev hjemmefra, det forældrene for år og dag siden havde skrevet, stod: »Du er ikke rigtig dansk som vi andre hjemme! Vi er det så uhyre! Du holder kun af fremmed land!« Forældrene kunne skrive det – ja, de kendte ham jo!

Det var aften, han gik på den åbne landevej, det begyndte at fryse. Landet selv blev mere og mere fladt med mark og eng. Der stod ved vejen et stort piletræ, alt så så hjemligt, så dansk ud! Han satte sig under pilen, han følte sig så træt, hans hoved bøjede sig, hans øjne lukkede sig til hvile, men han følte og fornemmede hvorledes pilen sænkede sine grene ned imod ham, træet syntes en gammel mægtig mand, det var Pilefar selv der løftede ham på sine arme og bar ham, den trætte søn, hjem til det danske land ved den åbne blege strand, til Køge by, til barndomshaven. Ja, det var piletræet selv fra Køge der var gået ud i verden for at søge og finde ham, og nu var han fundet og bragt hjem i den lille have ved åen, og her stod Johanne i al sin pragt, med guldkronen på, som han sidst havde set hende og råbte: »Velkommen!«

Og lige foran dem stod to underlige skikkelser, men de så meget mere menneskelige ud end i barndomstiden, de havde også forandret sig. Det var de to honningkager, mandfolket og fruentimmeret. De vendte retten til og så godt ud.

»Tak!« sagde de begge to til Knud, »du har løst vor tunge! Du har lært os at man skal frejdigt udtale sin tanke, ellers kommer der ikke noget ud af det! Og nu er der kommet noget ud af det! – Vi er forlovede!«

Og så gik de hånd i hånd gennem Køge gader, og de så meget anstændige ud på vrangen, der var ikke noget at sige på dem! Og de gik lige hen mod Køge Kirke, og Knud og Johanne fulgte efter, de gik også hånd i hånd. Og kirken stod som før med røde mure og dejligt vedbendgrønt, og kirkens store dør åbnede sig til begge sider, og orgelet bruste, og mandfolket og fruentimmeret gik begge op ad kirkegangen: »Herskabet først!« sagde de, »honningkagernes brudefolk!« og så trådte de hver til sin side for Knud og Johanne, og de knælede deroppe, og hun bøjede sit hoved over hans ansigt, og der trillede iskolde tårer fra hendes øjne, det var isen der smeltede om hendes hjerte ved hans stærke kærlighed, og de faldt på hans brændende kinder, og – han vågnede ved det og sad under det gamle piletræ i fremmed land, i den vinterkolde aften. Der faldt fra skyerne isnende hagl, de piskede hans ansigt.

»Det var den dejligste time i mit liv!« sagde han, »og den var en drøm. – Gud, lad mig drømme den om igen!« og han lukkede sine øjne, han sov, han drømte.

I morgenstunden faldt sneen, den føg hen over hans fødder, han sov. Landsbyfolk gik til kirke. Der sad en håndværkssvend, han var død, frosset ihjel – under piletræet.